

itnst §ranHammar

"Utan trtDöcs med fionom — fian
nar en personlighet — en säregen
petsonltgfiet

JL slutet på förra året mötte vi upp för att ge Ernst Granhammar en hyllning vid hans förestående avgång från sin tjänst för att ta farväl av honom som stockholmsborgare. Den 18 mars 1946 fick jag ett långt karakteristiskt granhammarbrev, där han i glödande färger — så som bara han kunde — skildrade sitt "otium" och sina framtidsvyer. "Äntligen är jag fri, fri till riktigt arbete — musik, Du, och målning (har sålt för en tusenlapp), och gäddornas mångfald, Du!" Och så kom en lång beskrivning på hur han och Viran inrättat det för sig — för framtiden. Den 27 mars kom budet, att Ernst inte fanns mer. Han hade tjänat ut. Hans framtid ligger i minnet av honom. Det är ofta så, att när livsuppgiften är slut och en människa drar sig tillbaka för att njuta sin "frihet", så blir de dagar, hon längtansfullt sett emot under ett långt och verksam liv, inte så många.

Vi som satt vid långbordet på Bella Venezia den 19 oktober 1945, grupperade omkring Ernst och lyssnade till roliga och befängda historier från hans mångskiftande dagsverke från museet, jaktstigen och spelmansträffarna, kunde inte tänka oss, att vi den kvällen för alltid tog avsked av honom. De frikostigt utdelade inbjudningarna att komma ner till Flodafors och se hur han "hade det", som han och hans hustru utfärdade, hann väl ingen av oss ta i anspråk. Döden satte punkt för musiken, måleriet, jakten och fisket fortare än vad någon av oss kunde ana. Nog hade vi alla velat haft ännu en kväll med dråpliga jakthistorier, med berättelser om trolltyg och annat skumt, som vid olämpliga tillfällen satte sig i den eller den riksspelmansens fela och förhindrade, att just den låten inte gjorde just den succé, som spelmannen tänkt. "Men en annan kan väl också trola", och så var det

mm M

E. Granhammar. Museiuppsyningsman Ernst Granhammar, Flodafors, avled på onsdagen.

Han var född 1881 i Södermanland. Hans egentliga arbete var en uppsyningsman - syssla på Riksmuseet, men vid sidan av den hann han odla sina många intressen. Han var sålunda en av initiativtagarna till Svenska ungdomsringen vars styrelse han under en följd av år tillhörde. Många av spelmansförbunden tillkom genom hans medverkan, och han var ofta den drivande kraften vid spelmansstämmorna. Under flera år utgav han också tidningen Hembygden. Sin allra största insats gjorde han inom fiolproduktionen. Han var bara åtta år då han snickrade ihop sin första fiol, och sedan kom han att rycka upp fiolbyggarfacket till en förmålig gren av den svenska handaslöjden. Han samlade också landets fiolbyggare i ett förbund, och år 1925 ställde han på eget bevåg till med en utställning i Konstakademien av svensktbyggda fioler. Den bortgångne redigerade fiol-

byggarnas medlemsblad Slöjd och ton. Närmast sörjes den bortgångne av maka och syskon.

71.71. f{ } > 3

— Förra museiuppsyningsmannen Ernst Granhammar avled i onsdags i sitt hem i Flodafors, 64 år gammal. Han pensionerades i föl vid Riksmuseet, där han varit verksam under mer än tre årtionden. Född på Lagmansö hade han först anställning vid hovet och senare hos gamle generalkonsul Axel Johnson, innan han kom till Riksmuseet. Ernst Granhammar var mycket känd bland fiolbyggare och folkliga spelmän, och han intog under många år en ledande ställning inom Järnbärororden. För ett 20-tal år sedan arrangerade han på Konstakademien en utställning av hemmagjorda musikinstrument och han tog initiativet till bildandet av Sveriges fiolbyggarförbund, där han sedan varit ordförande. Han redigerade och utgav Tidskriften för slöjd och ton, där han

nästa spelmans tur att få "varg på fiolen". Den som hört de historierna, glömmer dem inte i första taget, och gud vet, om inte Ernst själv trodde på dem. "Kjoltyg, trolltyg och annat -tyg är inte så lätt att komma ifrån, men man bör akta sig, om det går, åtminstone ska' man va' försiktig", citerade han skrattande en gammal riksspelman med erfarenhet.

Ernst Granhammar föddes på Lagmansö den 2 november 1881. Från tidiga barnaår bar han med sig en stark känsla för hembygden, dess allmog- och herrgårdskultur. Efter några år som tjänsteman på Kungliga slottet och hos generalkonsul Axel Johnson blev han för över 30 år sedan anställd som museiuppsyningsman vid Riksmuseet, för vilken tjänst han tilldelades medalj för nit och redlighet i rikets tjänst. Ungdomsringen står i stor tacksamhetsskuld till honom för hans stora insatser på många av organisationens områden.

Ernst var — som konstnärer så ofta är — godhjärtad och hjärtegod, men det hindrade inte att han mycket lätt kunde bli ettrigt arg (hans "heliga ilska"), och då sparades det inte på varken kulor eller krut. Men långsint var han aldrig. Det fanns något av humoristisk barnafromhet över honom, en egenskap som gjorde, att man alltid trivdes med honom, alltid hade glatt och roligt i hans sällskap — han var med andra ord en personlighet — en säregen personlighet.

Och nu är han borta! Han fick en sådan död som han alltid önskat: hastig, omedveten och lugn! Det var ingen flämtande låga, som sakta tynade bort och självdog, det var som en kortslutning som släckte en kraftigt lysande bågslampa.

S. A. R—g.

hade ett språkrör för sitt stora intresse för fiolbyggeriet. Mycket uppmärksammat blev den spelmansstämma han arrangerade på Skansen vid 1920-talets början.

I slutet av förra året bosatte sig Ernst Granhammar vid Fors säteri i Flöda. Redan tidigare hade han vistats mycket i Flöda, som är hans frus hemsocken. Han hade visat ett mycket stort intresse för Flöda hembygdsförening och medverkat som föredragshållare sam bistått föreningen med råd och råd vid fester. Dessutom hade han skänkt en svensk fana till hembygdsföreningen. Vid dennas midsommarfest i år hade han för övrigt lovat ordna med ett krönikespel eller en pjäs, och man hade glatt sig mycket åt att han flyttat till socknen, varför han lämnar ett stort tomrum efter sig. Närmast sörjes han av maka, född Engman, syskon och syskonbarn.